

2,15/1,2.

**Przepisy legalizacyjne o przymiarach innych niż przymiary
bławatne. Przepisy obowiązujące w dzielnicy po-pruskiej.**

Wyciąg z przepisów legalizacyjnych (Eichordnung) z dn. 8.11.1911 r., uzupełnionych postanowieniami, wydanymi do dn. 5 grudnia 1918 r.

Wielkości dopuszczalne.

§ 13. Dopuszczalne są przymiary, których największy obszar mierniczy wynosi:

50, 40, 30, 25, 20, 15, 10 *metrów*
9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 "
0,5, 0,2, 0,1 *metra.*

Przymiary dokładniejsze są dozwolone tylko do 5 *m* włącznie.

Najmniejsze działki podziałki przymiarów mogą odpowiadać całym, połowom, dziesiętnym, setnym i tysięcznym częściom metra albo połowy metra.

Materiał.

§ 14. Dozwolony jest metal dla przymiarów wszelkiej długości; kość słoniowa i zwyczajna, a także materiały podobnej wytrzymałości i trwałości dla przymiarów poniżej 10 *m*; drewno od 10 do 0,5 *m* włącznie; twarde drewno również i dla mniejszych przymiarów.

Dla przymiarów dokładniejszych dozwolony jest tylko metal.

Kształt i ustrój.

§ 15. 1) Dopuszczalne są przymiary końcowe i kreskowe, jak również kreskowo-koncowe, t. j. posiadające z jednej strony zakończenie kreskowe, a z drugiej końcowe, a mianowicie:

przymiary sztywne z jednego kawała materiału od 10 do 0,1 *m* włącznie,
przymiary (przegubowe) składane z wielu połączonych części od 10 do 0,5 *m* włącznie,

przymiary wstęgowe od 50 do 0,5 *m* włącznie.

Przymiary dokładniejsze powinny być z jednego kawała.

2) Przymiary końcowe do 0,5 *m* wdół włącznie, o ile nie są wykonane z metalu, powinny być chronione na końcach zapomocą skówek metalowych.

3) Jako ograniczenie końców przymiarów kreskowych mogą służyć kreski, kropki, nity, otwory i t. p.

Wskaźniki podziałki mogą być wykonane w ten sam sposób, jak znaki końcowe przymiarów kreskowych.

4) Dopuszczalne są przymiary wstęgowe zakończone kółkami, których punkty środkowe albo płaszczyzny graniczne niedwuznacznie oznaczają końce przymiaru.

Przepisy obowiązujące w miernictwie.

Zasopismo wydawane przez Główny Urząd Miar.

Warszawa, dnia 15 kwietnia 1929 r.

Układać w porządku wielkości liczb tytułowych.

5) Przymiary składane nie mogą mieć rękojeści. Łączność oddzielnych części, również jak ich porządek, powinny być dostatecznie zabezpieczone.

6) Przymiary końcowe i kreskowe mogą być częściami innych przyrządów mierniczych lub przyborów, o ile przez to połączenie ich prawidłowe użycie nie będzie utrudnione, ani nie będzie ono wpływało na wynik pomiaru.

7) Przymiary jednolite (t. j. wykonane z jednego kawała materiału) wielkości wdół do 0,5 m włącznie mogą być zaopatrzone w liczydło, wskazujące według wielokrotnych ogólnej długości i przystosowane w ten sposób, aby nie wpływało na wynik pomiarów, ani też ich nie utrudniało.

Oznaczenie.

§ 16. 1) Ogólna długość powinna być oznaczona w metrach, decymetrach, centymetrach lub milimetrach, a mianowicie całkowitą nazwą lub w skrócie *m*, *dc*, *cm*, *mm*. Na przymiarach bez podziałki oznaczenie ma być wykonane przynajmniej na jednej powierzchni, na przymiarach z podziałką oznaczenie winno się znajdować na każdej powierzchni, zaopatrzonej w podziałkę.

2) Oznaczenie poszczególnych podziałek może być podane w metrach, decymetrach, centymetrach lub milimetrach. Obok liczb można stawiać oznaczenie skrócone.

3) Liczydła, znajdujące się przy przymiarach, powinny być zaopatrzone w napis: „Liczydło nielegalizowane”.

4) Na przymiarach ze stali niklowej należy wskazać zawartość niklu i, że stal została wygrzana.

Granice uchybień.

§ 17. Dopuszczalne granice uchybień są:

A. Dla całej długości.

1) Dla przymiarów metalowych:

10 do 7 m włącznie	3 mm
6 ÷ 4 m „	2 mm
3 i 2 m	1 mm
1 m	0,5 mm
0,5; 0,2; 0,1 m	0,25 mm

2) Dla przymiarów z innych materiałów:

10 do 7 m włącznie.	6 mm
6 ÷ 4 m „	4 mm
3 i 2 m	2 mm
1 m	1 mm
0,5 m	0,5 mm
0,2 i 0,1 m	0,25 mm

3) Dla przymiarów wstępowych:

50 i 40 m	8 mm
30 do 20 m włącznie	6 mm
15 m	4 mm
10 do 7 m włącznie	3 mm
6 ÷ 4 m „	2 mm
3 i 2 m	1 mm
1 m	0,75 mm
0,5 m	0,5 mm

4) Dla przymiarów dokładniejszych:

5 i 4 m	0,4 mm
3 i 2 m	0,2 mm
1 m	0,1 mm
0,5; 0,2; 0,1 m	0,05 mm

5) Wymienione granice uchybień stosują się do przymiarów, znajdujących się na równi poziomej.

B. Dla podziałek.

1) Dla przymiarów dłuższych nad 3 metry uchybienie dopuszczalne odległości dowolnego wskaźnika podziałki od najbliższego końca obszaru mierniczego wynosi połowę uchybienia dla całej długości.

2) Dla przymiarów 3 m i mniejszych uchybienie dopuszczalne odległości dowolnego wskaźnika podziałki od obu końców obszaru mierniczego wynosi pełne uchybienie dla całkowitej długości.

3) Dla przymiarów wszelkiej długości:
różnica dopuszczalna między sąsiednimi centymetrami lub półcentymetrami wynosi 0,5 mm
jednak dla przymiarów dokładniejszych 0,2 mm
różnica dopuszczalna między sąsiednimi milimetrami i półmilimetrami wynosi 0,1 mm

C. Dla legalizacji wtórnej przymiarów dokładniejszych.

Dopuszczalne uchybienia przy legalizacji wtórnej przymiarów dokładniejszych są takie same, jak przy legalizacji głównej.

Cechowanie.

§ 18. 1) Cechowanie całej długości dokonywa się w wypadku przymiarów końcowych bez skówki metalowej tuż przy obu końcach przymiaru, przymiarów końcowych ze skówką bezpośrednio przy skówce na jednej z powierzchni, noszących oznaczenie,

przymiarów kreskowych bezpośrednio przy pierwszej i ostatniej kresce każdej całkowitej długości, znajdującej się na przymiarze.

2) Przymiary końcowe lub kreskowe z jedną lub wieloma podziałkami powinny być jeszcze cechowane pośrodku każdej podziałki i możliwie najbliżej do wskaźników (POM poz. 2,03/1 § 3 p. 2).

Jeżeli poszczególne części podziałki głównej przymiaru mają drobniejszą podziałkę, to taka podziałka otrzymuje cechę pośrodku, a oprócz tego, o ile taka część nie ciągnie się do końca przymiaru, — jeszcze drugą cechę przy jednej z kresk końcowych.

3) Jeżeli ruchome kółko przy przymiarach wstępowych stanowią część ogólnej miary, to należy nałożyć cechy obok znajdujących się na nich ograniczeń. Ich połączenia z wstęgą powinny być zabezpieczone cechami.

4) Cechę roczną dołącza się do jednej z cech, uwierzytelniających długość całkowitą przymiaru.

O ile na przymiarze znajduje się kilka podziałek i oznaczeń, to i w tym wypadku wystarcza jedna cecha roczna.

5) Na przymiarach wstępowych cecha przy legalizacji wtórnej może być odciśnięta na plombie, umieszczonej na kółku ruchomem (am Ringe), o ile przygotowanie dłuższego miejsca na cechę (§ 9 *) nie wydaje się wskazane.

*) § 9 E. O. zastąpiony jest przez § 10 POM poz. 2,03/1.

